TAHTA

8. Sınıf · Türkçe

DERS ÖZETİ · DİL BİLGİSİ VE ANLAM BİLGİSİ

Cümlede Vurgu

Cümlede vurgu, anlamca öne çıkarılan ögedir. **Kurallı cümlede yükleme en yakın öge** vurgulanır.

1 Vurgu nedir?

- Anlamca öne çıkarılan ögedir.
- Okurken daha baskılı söylenir.
- Cümleyi bir sorunun cevabı gibi düşün.

2 Kurallı cümle

- Yüklem cümlenin sonundadır.
- Vurgu yükleme en yakın ögededir.
- Öge birden fazla kelime olabilir.

3 Devrik cümle

- Yüklem sonda değildir.
- Vurgu genellikle yüklemden hemen önceki ögededir.
- Yüklemden sonraki ögeler vurgulanmaz.
- Yüklem baştaysa genellikle yüklem öne çıkar.

4 İsim cümlesi

- Yüklem isim soylu bir sözcüktür.
- Vurgu genellikle yüklemdedir.
- Örnek: Maç çok heyecanlıydı.

5 Soru eki ve vurgu sözcükleri

- mI eki arkasındaki ögeyi vurgular.
- Sen mi geldin? → vurgu: Sen
- bile, dahi, sadece, yalnızca ögeyi öne çıkarır.
- de, da bağlacı önceki ögeyi vurgular.

Yer değiştir, vurguyu izle

Cümle	Vurgulanan öge	Soru
Ece, defterini yarın okula götürecek.	okula	Nereye?
Ece, okula yarın defterini götürecek.	defterini	Neyi?
Defterini okula yarın Ece götürecek.	Ece	Kim?
Ece, defterini okula yarın götürecek.	yarın	Ne zaman?
Ece okula götürecek defterini yarın. (devrik)	okula	Nereye?

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Cümlede Vurgu: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 KURALLI CÜMLE

"Murat, bisikletini akşamüstü parka götürdü." Vurgulanan öge hangisi?

1. Yüklem "götürdü", cümle kurallı.
2. Yükleme en yakın öge "parka".
3. Kontrol: Nereye götürdü? → parka

Cevap: parka

ÖRNEK 2 DEVRİK CÜMLE

"Kardeşim dün akşam bitirdi bu yapbozu." Vurgulanan öge hangisi?

1. Yüklem "bitirdi" sonda değil, cümle devrik.
2. Yüklemden hemen önceki öge "dün akşam".
3. "bu yapbozu" yüklemden sonra, vurgulanmaz.

Cevap: dün akşam

ÖRNEK 3 İSİM CÜMLESİ

"Yeni açılan kütüphane çok sessiz." Vurgulanan öge hangisi?

1. Yüklem "çok sessiz", isim soylu.
2. Cümle isim cümlesidir.
3. Vurgu genellikle yüklemdedir.

Cevap: çok sessiz

ÖRNEK 4 SORU EKİ

"Bu resmi sen mi çizdin?" Vurgulanan öge hangisi?

1. Soru eki "sen" ögesinin arkasında.
2. Merak edilen: resmi kim çizdi?

Cevap: sen

ÖRNEK 5 LGS TARZI

Hangisinde vurgulanan öge zaman bildirir? A) Kardeşim çantasını odasına bıraktı. B) Ayşe ödevlerini dün akşam bitirdi.

1. A'da yükleme en yakın öge "odasına": yer.
2. B'de yükleme en yakın öge "dün akşam": zaman.

Cevap: B

TAHTA

8. Sınıf · Türkçe

MİNİ TEST

Cümlede Vurgu: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad: Tarih: Doğru / Yanlış:

1. **"Ali, kitabını çantasına özenle koydu." cümlesinde vurgulanan öge hangisidir?**

A) özenle **B)** Ali
C) kitabını **D)** çantasına

2. **"Dedem fidanları bahçeye dikti." cümlesinde vurgulanan öge hangisidir?**

A) Dedem **B)** bahçeye
C) fidanları **D)** dikti

3. **"Bu kitabı Elif mi okudu?" cümlesinde vurgulanan öge hangisidir?**

A) Bu kitabı **B)** okudu
C) Elif **D)** Soru eki vurgulamaz

4. **Hangisi isim cümlesidir?**

A) Kar bütün gece yağdı. **B)** Ekip maçı kazandı.
C) Kedim süt içti. **D)** Bu film çok eğlenceliydi.

5. **"Okula koşarak geldi Berk." cümlesinde vurgulanan öge hangisidir?**

A) koşarak **B)** Okula
C) geldi **D)** Berk

6. **Hangisinde vurgulanan öge "kim" sorusunun cevabıdır?**

A) Pastayı annem fırında pişirdi.
B) Pastayı fırında annem pişirdi.
C) Annem pastayı fırında pişirdi.
D) Annem fırında pastayı pişirdi.

7. **"Toplantıya yarın mı gideceksin?" cümlesinde vurgulanan öge hangisidir?**

A) Toplantıya **B)** gideceksin
C) yarın **D)** Vurgu yoktur

8. **"Bu soruyu küçük kardeşim bile çözdü." cümlesinde vurgulanan öge hangisidir?**

A) Bu soruyu **B)** çözdü
C) Vurgu yoktur **D)** küçük kardeşim

9. **Hangisinde vurgulanan öge "nereye" sorusunun cevabıdır?**

A) Ece defterini okula götürdü.
B) Ece okula defterini götürdü.
C) Defterini okula Ece götürdü.
D) Ece okula yarın götürdü.

10. **Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kurallı cümlede vurgu yükleme en yakın ögededir.
B) Devrik cümlede vurgu yüklemden sonraki ögededir.
C) İsim cümlesinde vurgu genellikle yüklemdedir.
D) mI eki arkasındaki ögeyi vurgular.

Cevap anahtarı

1. A · Yükleme en yakın öge "özenle"dir.
2. B · Yüklemin hemen önündeki öge "bahçeye"dir.
3. C · Soru eki "Elif" ögesinin arkasındadır.
4. D · Yüklem "çok eğlenceliydi" isim soyludur.
5. A · Devrik cümlede yüklemden hemen önceki öge "koşarak"tır.
6. B · Yükleme en yakın öge "annem"dir.
7. C · Soru eki "yarın" ögesinin arkasındadır.
8. D · "Bile" sözcüğü "küçük kardeşim" ögesini öne çıkarır.
9. A · A'da yükleme en yakın öge "okula"dır.
10. B · Devrik cümlede vurgu yüklemden önceki ögededir.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:
tahtaapp.com/blog/dersler/8-sinif-turkce-cumlede-vurgu-konu-anlatimi